ԻԳ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6276 — 2/15 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1906 — ԵԱՐԱՔ — 26 ՐԷՃԷՊ 1324 — ԻԳ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6276

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Տեղեկագիր կամ գրութիւն պիտի է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՓՈՂԻՆ, Գալաթիա, Քամանցոյ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գոյության գաւառներու համար տարեկան	100	գր.
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 1 գրուշի փուլը 100 գրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցումներ համար պիտի է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՎԱՍԵՄ. ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ. ԱԶԱՐԵԱՆ

ՀԱՆԴՈՒՅՑԵԱԼ ՆԱԽԱԳԱՀ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՍԵՆԵԱԿԻՆ

Ահա օրակ մը ևս կը փրթի այն ասի չզթալեն որ պակասեցուցին ազգասէրներուն եռանդը, ինչպէս նաև ազգային սովորութեանց նախանձախնդիր ընտրելի պետեր, մեզ ձեռքէ ասած, կը պահեն ու կը գտնուին հանգուցեալին դարձեալ ինկելի նկարագիրը։

Պետրոս Լֆ. Ազարեան, որու կենդանագիրը կը տեսնուի Թերթիս մեջտեղը, ոչ միայն բարի Հայերու օրհնել չառաջնորդեր ու ասոյգ եւ կորովի տիպարներուն մէջեն է, որ իր կարգին կ'ունենայ յուսախնամութեան տենդը ու տեսնելու վիճակ մէջ։

Պետրոս Լֆ. Ազարեան, ամբողջ հասարակութեան եւ մասնաւորապէս Հասմէլեան Հայոց համար տիպար զարգ է, որ հանգուցեալը միայն մասնագիտական տնդիսան թելադրութեամբ չէր որ կոչուած կը մնար ամբողջին, բարի գրիչ ունէր եւ ասնդական բարձրագոյն ուրագրիչ հաւատքին մէջ։

Ներդեալի մէջ քանի լեզուներու թնչպէս ֆրանսերէն, տնգլերէն, իտալերէն, յունարէն եւ իր մայրենի լեզուին թնչպէս նաեւ թուրքերէնի հաւատարիմ տեղեակ ու Ե բոպիոյ մասնասդ Ամերիկայի մէջ իր ունեցած ասուրական երկրասեր գործունէութեամբը, Պետրոս Լֆ. կարող էր ասրիներով կարդացել շատ մը դարավերջի կարկեցում գարգացմաներ որոնք իրենց չափան ուսումնական հիմնիր պաշարին պարարտաս խլեմի կատարում ամդարութեամբ, ինկդի կը նեսեն հաւաքի ու ասարքիի ուսանդութեանց իրենց ուսին վրայ դրած բարդական պարտականութիւնները։

Ասանց մոլեռամդական, մասնաւորդ քրիստոնէական զանազան լարանաւորեանց միջեւ խարութեան ու եւ ամենայն օգի սնուցանելու, Պետրոս Լֆ. ընտանիքի պարտաճանաչ պետի մը վայելուչ օրինակը մը յարդելու նպատակաս միայն, ամէն կերպով տեղեկացուցի մեզ իր տեղն ու՝ էջ եւ իր ընտանեաց հրաւեռեռ տնդամներեն ոնեւ է մեզ իրաւունք չուներ այդ պարտականութեան մեզի թերանալու։

Կարգազանութեան օրինաւոր, հանդուցեալը չէր ներեր ասիան որ ուրեսաութեան եւ այլ պարտականութեան մը լարտացուած ժամանակին բարի մը անդամ զեղչուի նոյն իսկ ազօթքի կամ ուրիշ բարի նպատակի մը համար։

Ասոր համար, կեանքը պարտականութեանց չարք մըն էր, որոշ ու անկասա չրջաններու բաժնուած եւ ծայրեզերքն խառազանոնչ թէ՝ իր տնձին եւ թէ այլոց նկատմամբ՝ կարգազանութեան եւ ուղղամասութեան իր ընդանին հոգին ի՛ընդվզեր այն ամէն արարքի նկատմամբ որ կրնայ չափաբերութեան մը լարտակ բերել զանազան պարտականութեանց կիրառութեան մէջ, թերանալով միայն մէջ նոյն իսկ լոգուտ եւ ի նպատ ուրիշի մը։

Ահա տնալաութեան եւ օրինապահութեան այդ բարձրակ հոգին էր որ իր կոչի ամ ու ասուդ փիղիքանին միանալով իրեն կատարեն խառամերութեան արարքին երեւոյթ մը, ու, անհուն բարութեան եւ անկեղծ ուղղամասութեան ներքին ու անսահման հոգի մը կը պարփակեր։

Արդարութեան այս բնաւոր էգարդասմին չնորհիւ, միւս կողմէ Պետրոս Լֆ. իր ազգաս ու դիւազգայ բնաւորութեան բարձրագոյն ներդաւիները կ'արդիւրէր, չթալատրէ վ իրեն վնասել նոյն իսկ իր թշնամին, եւ իր խղճին ու պարտականութեանց դէմ չմեղանչել օգնելու համար նոյն իսկ իր ամենէն մեծ սիրելիին։

Անխարդախ անկեղծութեան այս լարտակութիւններն էին զարս ոչ ոքէ ծանծկելու բնաւ ո եւ է պատճառ չունէր, որոնք Պետրոս Լֆ.ի անձին չարչրը հանգարտութեան ընդհանուր մթնոլորտ մը ձեւացուցած էին եւ իր հաղորդակցութեանցմէ երբեւ իսկ պատճառանք կ'ազդէին։

Այս մեկ քանի տողերը նուիրելով ազգասէր Պետրոս Լֆ.ի յիշատակին, պարտականութեան մը կիրառումը կատարած ըլլալ կը կարծենք եւ իր բարի օրինակը և իր նշանաբանը որ պարտականութիւնն է եղած՝ ցոյց տալով ամէնուն, կը մոգթենք որ իր նմաններէ՝ որ ընտանիքներու ինչպէս նաեւ հասարակութեան մը բարեկամն նկարագրին, պահպանման երաշխաւորութիւն են, չի պակասին բնաւ մեր մէջ։

Պետրոս Լֆ. Ազարեան թէեւ քիչ մը կանուխ բայց խղճի կատարեալ հանդարտութեամբ կ'ամփոփուեցաւ աշխարհէն, զի ուղղամասութեան, աշխատասիրութեան, ազգասիրութեան ատաքինութիւններու, զարս իր հարազատն՝ Ժաղիկ Լֆ. Ազարեանի հետ՝ իր հոր Արիստակէս Լֆ.ի ժառանգած էր, կանցած եւ յաղագած է ամբողջութեամբ ուսանիլ իր զաւակաց, որոնց դասատրախութիւնն ու կրթութիւնը իր՝ եւ նմանազգեա կիրթ ու ազնիւ ասիմէ մը՝ Մասրչեան չնասրիքն սերած սիրին հետ ամենամեծ գրաւականներն մէջը եղած է։

Փառաց ի ընտրութեան մէջ ալ Պետրոս Լֆ. ցոյց տուած է ուշիմ, դրական եւ խորթափանց մտքի մը բոլոր լատութիւնները, իր անդրանիկ ազգկան ճանաչողութիւնը կցելով ասիմիկ ընտանիքի մը սերած եւ բնաւոր կարգազանութեանց եւ խնամքով կրթութեան ու գասատրախութեան մը չնորհիւ ընդհանուրին հանդիսութիւնը գտնուած արուեստագէտի մը՝ Լիւսեն Լֆ. Կիւրեղեանի։

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՀԱՐԳԱՍՈՒՄՏԻ ԳԵՐԸ

Օրագրագիտութեան մէջ, մարդկային միտքը իր խորունկ զգացումներով՝ մասնաւորապէս զարգացումը Իսլամին կը դիմէ։ Դարերու ընթացքին, դեպի գաղափարութիւն, դեպի նրբացում, ոչնչացն սիրական եւ անկրմանելի դարձած իրականութիւն մէն է որ գրեթէ մեծամասնութեան կողմէ բացայայտորէն ընդունուած ու ճանչցուած են անոր ընծայած օգտակարները։ Հիմնեն ի վեր միշտ նոյն բնական օրէնքն է որ մարդկութիւնը կը մղէ դեպի կատարելութիւն, հետզհետէ ուելի զօրաւոր թափով։

Դարերը, ընդարձակ ժամանակի մը կարուսուած մասերը, գաղափարութեան տարբեր ասպիսնական փոփոխութիւններուն մէջ ցցուած կ'ապրեն, որոնք իրենց որոշ սահմանին մէջ ինքնուրոյն ստանձնական տեղ մը կը գրաւեն։ Նախին դարերը, համեմատաբար անձուկ ու սահմանափակ լատութիւն ունեցած են, որովհետեւ երբեմն գիտութիւնը եւ մարդ ուրն բովանդակ հմտութիւնը վարելուն, հին ժամանակը շատ քիչ բան ունէր օգտուելու նախնիներու գաղափարութենէն։ Մինչդեռ ներկան ճանչցուել մը ունի, որ իրեն համար ալ խառած ու ձեռք բերած է շատ մը հմտութիւններ, աշխատանքներու չնորհիւ։ Հիմա մարդ շատ ուելի ուսումներ կրնայ ստանալ, ուելի արագ կերպով լատութիւն։

Նմանութեան բաղդատութիւն կեսեր կը տեսնուին ըմբռնումներու, պահանջմունքներու, ուսումնասիրութեան, վերլուծեալ գաղափարութեան ունեցած լատութիւնութեան մէջեւ։ Այդ գաղափարութիւնը եղած է մարդկային պատմութեան ամենազգեստաւոր ելեւմտարանը։

Բայց այս է թէ լատութիւնը իրեն բնական բան մը է ամբողջ մարդկութեան համար։ Արդեւ տնխուսափելի իրողութիւն մը է ու պիտի ելլայ ցոլոփ գաղափարութիւնը կը կատարէ իր դերը բովանդակ ապրող մարդկութեան մէջ։ Եթէ ներկայ մարդկութիւնը իր եռանդեւ միլիոնաւոր մէջ անցնելէն ուելի առաւելութիւններ ունի, մինչեւնոյն ասեն պահանջներու խումբ մը կայ, որով չնչաղատուած է միւսներ։ Ներկայ մարդը, ասանց դպրոցի երթ ու տեսնելու, արդարեն ուշիմութիւն մէջ նեռատած ասեն, իր գիտութիւնը իրականութիւնէն կատարեալ ունեցող լեզուագէտ բան մը կը դառնայ։ Ասանց դասատրախութեան, ասանց ուսմանքի, անհասը կը մնայ ազգութեան մթնոլորտին մէջ, զուրկ հանգիստ ապրելու մը, լաւ միջավայրէ մը։ Կրնան ասարիներ ելլալ թէ միայն դարգացումով չէ որ մարդիկ էնարգրի տեր կը դառնան։ Բայց սա սայդ է որ տեսուն դասատրդին մէջ հաղորդութիւն են նպատրդիր ունեցող մարդիկ, մինչդեռ զարգացումը ուժ կուտայ բարոյականի բարձրացման։ Ուսմիկին բարոյականը կը խառնուի տեսութեան մը պայդարին, մինչ զարգացած մարդու բարոյականը իր մտքի ոյժովը կը լուծէ ամէն պատուարի։

Ուստ ինքնասէր մը կը պարզէ գաղափարութեան մեսանները, պարզ։ Նախնական կեանքի մը ուսուցութիւնները է վեր հանելով։ Ի՛նչ որ ալ ելլայ իմաստասէրին այդ հանրացը, լեռնադրձ հիզը = կարելի կը դառնայ մարդկութեան համար։ գաղափարութիւնը պէտք մը է՝ ժամանակին նուիրագործուած։ Ապրելակերպը ասպիսի միջոցներնութեան մը մէջ ասփփելու են թարգման գաղափարը հերեք չի կրնար իրականութիւն դառնալ։ Տիրոջ ալլազան կեանքը իր մէջ կը պարփակէ մարդկային սեռին ամրողջ հոգիներուն ամփոփումը, բոլոր էութիւնները։

Զարգացումի ամէնէն ուելի մշտամուղները եղած են գիտութիւնները, գրականութիւնն ու կրթական հասասութիւնները։ Ասանց, իրենց կիրարկումով, մարդոց մտքին մակարդակը կը բարձրացնեն։ Հանճարներ՝ իրենց ներգործ պրպտումներուն մէջ, իրենց խորունկ ուսումնասիրութիւններով, հղոր ու կարգի թափով մը կը սատարեն լատութիւնը գործին։ Գրականութիւնը հեռագիեռ ուելի կարդասանձեւ մը կը ստանայ, որոշ ասարհանով մը օժանդակելով մարդկութեան զարգացումին։ Ինչպէս կ'ըսէ Նopr Տամ տը Բարիի հեղինակը, գիրը ոպանեց հարատարակութիւնը, հակայ չենգիրը դարձրեցան ալ մարդոց պատանանք մը ազդել սալ, ու խորհրդաւորին տեղ մատուրականը լոլ-ըդեց, գիրը։

գիրը՝ հիանալի ուելի ալեսաոր օրվեցուցին մարդուն։ Տպագրութեան գիւտը մզում տուաւ անոր ու ընդարձակ մասերի մը վրայ մարդերուն գիտութեանց գարգացումը ուելի սեր հանգամանք մը տուաւ։

ՀՄՍԵՏԱԿ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոնի մէջ վերջերս հրատարակուած է Կազմա Տեսրակ մը, որ տնտեսական վիճակագրութիւն մը կը պարունակէ 1891–1905ի չրջանին վերաբերեալ։ Այդ վիճակագրութենէն կ'երեւայ թէ յիշեալ չրջանին մէջ երկրին հարստութիւնը մեծապէս ուելցած է։ Օրինակի համար, եկամտաբերը որ 1891ին եղած է 13,428,780,000 ֆ., 1905ին բարձրացած է 15,483,220,225 ֆրանքի։

Վիճակագրութեան եւ արհեստներու արտադրած հասոյթները, տասնչորսնգ տարուայ մէջ՝ 3,750,000,000 ֆրանքի աճումը ցոյց կուտան։

Անգլիոյ ազգային հարստութեան լրանալուն լուսաբանութիւն տպագրուած մը կ'ըսէ՝ 1891ի եւ 1905ի տարիներուն մէջ եղած սա բազդատութիւնը. երկաթուղիներու համար դրուած դրամագլուխ 1891ին կը հասնէր 22,985,625,000 ֆրանքի, մինչ 1905ին այդ գումարը կը բարձրանայ մ. 32,070,025,000 ֆրանքի։

Հանքանէրի արտադրութիւնը 1891ին եղած է 188,261,312 թոն, իսկ 1905ին՝ 239,670,870 թոն։ Հանքանէրի եւ հանքային արտադրութեանց արժէքը 1891ին էր 2,353,552,200 ֆրանք, ու 19.5ին՝ 2,759,468,250 ֆրանք։

1891ին, Քարտարարան Ներկայացնող Ստուգիներուն յանձնած է 1,790,200,000 ֆրանք, մինչ 1905ին՝ 3,802,778,500 ֆրանք։

Դրամատնից ա անդ արուած գումարն քանակը 1891ին կը հասնէր 1,071,889,125 ֆրանքի, ու 1905ին՝ 1,318,085,900։

Ապառանաց արժէքը, 1891ին, եղած է 77,277,842,950 ֆրանք, այսինքն մարդ գլուխ 163.50 ֆրանք, իսկ 1905ին՝ եղած է 10,189,913,175 ֆրանք, այսինքն մարդ գլուխ 190.70 ֆրանք։

Ներածութիւնը, 1891ին, եղած են 10,886,031,600 ֆրանք, այն է մարդ գլուխ 288 ֆրանք; իսկ 1905ին՝ 9,125,497,929 ֆրանք. մարդ գլուխ՝ 326.75 ֆրանք։

Տարեկան արտաքսուած միլիոնին աշխատաւորները կրած է բաշխուած նամակներու թիւը։ Աւստրիի քանի մը նշանակալից թիւեր. 1891ին գրաւուած են 1,767,000,000 նամակ, այսինքն մարդ գլուխ 47 նամակ. իսկ 1905ին գրաւուած են 2,707,000,000 նամակ, որով մարդ գլուխ կ'ելնայ 62 նամակ։ 1891ին ղրկուած են 685,000,000 օրինակ լրագիր, մինչ 1905ին՝ 1,077,000,000. քարթ բոստ՝ 241,000,000 ։ մ՝ 901ին, 800,000,000 հատ՝ 1905ին։

Մեծն Բրիտանիոյ բնակչութիւնն ալ, տասնչորսնգ տարուայ չրջանին մէջ, 37,802,440 հոգիէն բարձրացած է 42,659,121ի։ Ընդհանրապէս, Իրլանդայի բնակչութիւնն ալ 4,680,376 հոգիէն իջած է 4,686,035ի։ Անցեալ տարի, Անգլիոյ եւ Կալլեսի մէջ կային 45,202 տարեկանութեան պաշտօնեայ, մինչ 1891ին անոնց թիւն էր 37,423։

Արտաքին Լուրեր

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Չինաստանի վերակազմութիւնը.— Orkôfâtերը.— Հաւատալիք կրթութիւնը. — Sêskuakպան հարցեր։

Զա,–Զէ իշխանը, նախագահը չէնգեան ուսումնասիրութեանց յանձնաժողովին, ակնարկագրով մը պարզեց օտար երկիրներու մէջ իր կատարած ուսումնասիրութեանց արդիւնքը։ Նաեւ Զինաստանի վարչական գործերուն կատարանը մասին ուսումնասիրութիւններ ներկայացուց, ոսկան ասանց իրագործումը տեսնելու չատ դէպքերու պէտք չկատարուիր։ Մինչեւ հիմա Զինաստանի օրէնքներէ՝ Քէնգ իշխանի իշխանութեան, գաղափարի կանոնաւորութեան եւ նեղութեան մէջ եղան։ Ինչպէս փոխարինութեան եւ ներգործութեան մէջ, ոսկան ասանց ամենամեծ դժուարութիւնները։ Զինաստանի մէջ օրէնքներէ՝ Քէնգ իշխանի ձեռքին եկամամբ կատարուած է։ Զինուորները չեն ընդուներ եւ մարդերուն իսկ չեն կրնար տալ ընդունել ի ընդունելու։ Ինչպէս ասանց ասանց գանգատ ուսուցումը, ոսկան կոնֆիւկիոսի բարոյականին վրայ հասասուած է, զարի պահպանած են, անոր վրայ ուսուցանելով արեւմտեան հանրային կրթութեան առարկաները։ Քանութեանց նախկին արարքները, ուր քանութեան ներգայացիչները Իսլիկներուն մէջ կը փոխուէին, հետզհետէ դադրեցնելու վիճակուեցան։ Քանիներուն լոլ-ըդեցին հանրային կրթութեան Տնօրէններ (մէկ հատ իւրաքանչիւր նահանգի) որոնց ուսուցումը մրանալ կը վարեն ամբողջ երկիրն համար։ Երբ մէկ քանութեանց եւ կամ ուսի մրցումներուն տեղ կը հասարուն եւ քանութեանց՝ իւրաքանչիւր դասարանի վերջը։ Գալով այն երիտասարդներուն, որոնք իրենց ուսումը կ'առնեն օտար երկիրներու մէջ, Ճապոն, Եւրոպա եւ Մ. Նահանգները, այդ երկիրներուն մէջ իրենց վկայականները ստանալէ եւ ետ դառնալ մասնաւոր քննութեան մը Բէյքինի մէջ, որուն հետեւանքով ստանան եւ պաշտօն կը տան։ Հանգերու դրութիւնն ալ բոլորովին կեդրոնացած է եւ մեծաշնորհները, որոնք երրեմն նահանգներուն մէջ կը արուէին, ասկէ վերջը Բէյքինի ձեռ հասնելու՝ այնքան ասանց նախարարութեան կողմէ մեծ կրնան արուուլ։ Եւրոպացիներու համար կը խարսուի ազգային դասարանի մը հասասուելը, ոսկան Ամերիկայի Նախարարութիւնը ասանց չարկեց այդ ասանց իւրաքանչիւր նահանգի մէջ հասասուել իր կողմէ ուղղուած հարցերու։ Ա. դրութիւնը այն ասեն մեծ կատարելագործութեան պիտի գտնուի, երբ Բէյքինի կառավարութիւնը ուղղակի իր գործադրութեան մէջ չնչեր երկրագրները, մինչդեռ հիմա նահանգային անասնիներէ արուած գումարներով կը չնչուին նոր երկրագրները։ Այդ ասանց չանկան է դեռեւ թէ Բէյքին-Քալգան երկրագրի կը չնչուի չի՛տալ ճարտարագիտ մը սեռչութեանը սայ՝ Զա–Թրէն–Եէս։ Այդ գիրքին վրայ ուրոյական հարարագրեներու կողմէ կատարուած քննութեամբ մը հասասուեցաւ թէ ոչխասութիւնները Բէյքին–Քիւլէնի գիրքին համար։ Երբ սիրի քննութեանց եւ կամ ուսի մրցումներուն տեղ կը հասարուն եւ քանութեանց՝ իւրաքանչիւր դասարանի վերջը։ Գալով այն երիտասարդներուն, որոնք իրենց ուսումը կ'առնեն օտար երկիրներու մէջ, Ճապոն, Եւրոպա եւ Մ. Նահանգները, այդ երկիրներուն մէջ իրենց վկայականները ստանալէ եւ ետ դառնալ մասնաւոր քննութեան մը Բէյքինի մէջ, որուն հետեւանքով ստանան եւ պաշտօն կը տան։ Հանգերու դրութիւնն ալ բոլորովին կեդրոնացած է եւ մեծաշնորհները, որոնք երրեմն նահանգներուն մէջ կը արուէին, ասկէ վերջը Բէյքինի ձեռ հասնելու՝ այնքան ասանց նախարարութեան կողմէ մեծ կրնան արուուլ։ Եւրոպացիներու համար կը խարսուի ազգային դասարանի մը հասասուելը, ոսկան Ամերիկայի Նախարարութիւնը ասանց չարկեց այդ ասանց իւրաքանչիւր նահանգի մէջ հասասուել իր կողմէ ուղղուած հարցերու։ Ա. դրութիւնը այն ասեն մեծ կատարելագործութեան պիտի գտնուի, երբ Բէյքինի կառավարութիւնը ուղղակի իր գործադրութեան մէջ չնչեր երկրագրները, մինչդեռ հիմա նահանգային անասնիներէ արուած գումարներով կը չնչուին նոր երկրագրները։ Այդ ասանց չանկան է դեռեւ թէ Բէյքին–

ազդեցութեան դեմ Թշնամական կռիւ կարծիք մը։ Գերմանիոյ ժողովուրդը լաւ ըմբռնած ըլլալով իր ազգային առաւելութիւնը, պիտի հարմարի Թէ պէլգիական եւ հոլանդական ժողովուրդները իրենց անմիջական ապագայով կը զբաղին եւ զայն կարելի եղածին չափ ապահովելու կը ջանան։ Իսկ ներկայ վիճակին մէջ չենք ուզեր խորհիլ Թէ Պելգիական եւ Հոլանդական վաղ պատահական արշաւանքը արեւելեան Թէ հարաւային կողմէն պիտի գար։ Մեզի համար բաւական է գիտնալ Թէ Պելգիական եւ Հոլանդական անկախութիւնը կմնայ ապահով եւ բարգաական մեծ պատերազմ մը տեղի ունենայ, եթէ կարող չըլլանք զայն պատնեշելու։ Ա՛ն պարագան չառ յասակ է ու բարեբաղդ։ Ի բ համաձրման լրագիրներ կ'ըսեն Թէ Պելգիական ու Հոլանդական համաձայնութիւնը անպատճառ Գերմանիոյ դեմ պիտի ուղղուի։ սեղն է հարցնել անոնց Թէ մինչեւ ա՞յ երկու երկիրներուն պաշտպանական վիճակի մէջ դրուելիք անպատեհ բան մը կը նկատեն գերման քաղաքականութեան համար։ Լաւ գիտենք Թէ Պելգիոյի կազմաւորութիւնը եւ գերման ժողովուրդը։ իր ամբողջութեանը մէջ, ա՛յ տեսակ մարդութիւն մը չուներ, համաձրման լրագիրները վեր ջնջէ այդ տեսակ կարիքի մը գոյութիւն ունենալ պիտի ասեն։»

ԺԷՆՈՒԻԹՆԵՐԸ

Նոր զօրավարը — կենսագրական ցօրեր։ — Ժեզուիթի մը յայտարարութիւնը։ — Միջնեւ հիմա բնաւուած զօրավարները։

Ժէզուիթներու նոր զօրավարը Վէրնց. վաթսունչորս տարեկան է. վասն զի Վիւրթէմպերգի մէջ ծնած է 1842 դեկտ. 5ին։ Ճիշդ ասնդիկնդ տարեկան էր, երբ 1857 դեկտ. 5ին մտաւ Ժէզուիթներու Ընկերութեան մէջ, ուր իր հոն դիտական հաւատնքիւնը կատարեց 1876ին։ Թէեւ հանրութեան մեծապէս ծանօթ չէ, սակայն կ'ըսուի Թէ մեծ հմտութիւն ունի եկեղեցական օրէնքներու մասին, եւ ուրեմն այդ մասին գիրք մը հրատարակած է, որ հեղինակը որ զգեցութիւն մը ունի։ Մինչեւ հիմա չորս հատորներ հ ատարակուած են։ հինգերորդը մըն ալ հրատարակուելու վրայ է։ Ֆրանսիական պատերազմին առեն, 1870ին, Հայր Վէրնց նշանաւոր հանդիսացաւ գերման բանակին մէջ։ Ցետոյ Հռոմ գնաց եւ հոն իր ցոյց ուսած ազատնդին համար մէկ քանի տարիներ շատ մը գրեւոր պաշտօններ վարեց։ Լէոն ԺԳ. եւ Պիոս Ժ. բանական գեհենաբանի դերն, որով եկեղեցական մեկ քանի ժողովներու մասնակցեցաւ։ Նաեւ խորհրդական եղաւ զանազան ժողովներու, մասնաւորապէս եկեղեցական արտաքին ժողովի, որ հիմա Ֆրանսայի գործերուն կը զբաղի։ Իբրեւ մասնագէտ միշտ իր կարծիքը լսուած է այդ բոլոր ժողովներուն մէջ, որոնց անդամները եղած է գրեթէ միշտ։ Անիսա մոգով է ու դի բանաստեղծի։ Հայր Վէրնց եկեղեցական կարգ ու բրգի համար շատ խստապահանջ է եւ նուազ բարեկամ նոր գաղափարներու։ Նոյն իսկ կարելի է ըսել Թէ իր ընտրութիւնը ուրիշներ ալ ենթադրած էին այդ գաղափարներուն։

—Այդ կերպով Ժ.զուիթներու նոր զօրավարն է գ.զուիթ ի կիսոն են Պապը եւ Կարթ կարտինալը։ Բարեղի Թէրթի մը Թղթակիցը, այդ բանս ուրեմն ասթիւ, սանսիցեցաւ նշանաւոր Ժ.զուիթ Հայր Գրիւնշերի հետ, որ լսատարբերց Թէ ազգութեան խնդիրները բնաւ գոր մը չեն ունեցած Ժ.զուիթներու զօրավարին ընտրութեան գործին մէջ։ Հայր Գ.ի.ցեր լսարեց — «Ժ զուիթները իրենց համաիրեւ կամ ան ընտրած են Ը կ ընութեան ուր ուզեցին հայր — ոչ ազգին ալ պատկանի — որ ունենայ պահանջուած բոլոր բարձ. կարողութիւնները, իր կատարելիք գործերուն եւ ծանր պաշտօնին համար։ Այդ պահանջուած լսատիութեան ներն են խանութիւնն, իմաստութիւն հասատատմութիւն սառնութիւն։ Հայր Վ.ինցը ունենալու չեմ ճանչնար, բայց Թէ ունի հեռ. մինչ կատարեալ բարեացակամ գտած եմ զայն, եւ բոլորովին վստահ եմ Թէ որ եւ է Թշնամութիւն չունի Ֆրանսայի դեմ։»

— Ժ.զուիթներու Ընկերութիւնը հասատատ եկեղեցի վեր կը հանուի սատնդեկի իսալիայի, հինգ պանիսայի եւ ատ գերմանայի (նորենիներ է ։) մեկ զ.ցեղիչայի, մեկ պահեմայի, մեկ հանատայի եւ մեկ ֆրատայի զօրավարներ։ Բ.նի մը գրագիներ ըսին Թէ Ժ զ.ուիթներ բարկամ չեն Ֆրանսայի ատիոր ֆ ատատ ատ Թէ՝ Թ մը այդ ատ Թի։ ֆ'ատ։— «Վ.ի է՝ ատան կա եւոր զաւանեն, Ֆրանսայի ներքուն արուած են։ 1548 ն Հ.յ. Ա՝ատ Ֆրանսայի զ.Շարքի մէջ նեռ, Ժ զուիթներու Ը.ինկերութեան ընդհանուր գ.տատատրոր եղած է նոյն իսկ Իսնատ և Լատատ մեռ Բատրզ. հանատատներն ատատրոր ներքեւ Հայր Ա.ի.վէտ Մ.ատ, 1580ի զ.տատատի գրատատ ներքեւ Հայր Ա.ի.վէտ Մ.ատ, 1580ի զ.տատատի գրատատ ներքեւ Հայր Ա.ի.վէտ Մ.ատ։ Ինչպէս նաեւ ատ Թ.ատ Ֆրանսայի գ.տ.ատ։ Հայր Վ.ինցը

ուսումնական խմբին որ առանց այդ անհրաժեշտ նպաստներու, ինչպես իր կարգին պիտի լքանէ, օրով սեղանի մանկիկը սիպոր վարժարանէ մը պիտի զրկուին։

Մնամ ազօթարար

Աղանդրդեան Տեղապահ Վանայ

ՄԵՍՐՈՊ ՔԱՀԵՑ. ՀԱՆԻԿԵԱՆ

Վան, 15 օգոստ. 1906

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՎՍԵՄԱՓԱՅԼ

ՊԵՏՐՈՍ ԷՖԷՆՏԻ Ա. ԱԶԱՐԵԱՆԻ

Կ. Պոլսոյ Աւետարանական Սինոդի Նախագահ Վահան. Պասրա էֆ. Ազարեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ Պէօյիւք ջարէ. հանգուցեալի դիրքին եւ դրաւած համակրանքին ու յարգանքին արժանավայել հանդիսաւոր թաղմամ։

Շիրքէթի թիւ. 49 չոգենաւը որ յանկարծ վարձուած էր Ազարեան ընտանիքին կողմէ, ժամ 6ին մեկնեցաւ կամրջէն՝ ասանելով ռուսական բազմաթիւն մը յուղարկաւորներու։ Եւ չոգենաւը Պէշիքթաշի նաւամատոյցը հասաւ, հոն Տ. Սապպազեան Կ.-Պոլսոյ՝ իր հեռաւոր եղբայրակցներով եւ վարդապետներով՝ ասոնցմէ ուրիշներ իրեն համար յատկացուած մասնաւոր թաղը։ Պէշիքթաշի ալ խուռն բազմութիւն մը չոգենաւ մատ։ Յանկարծակի յուղարկաւորներու խմբակներ կը մասնակցէին Անմոռոս Բիւրի. Պէրեքի. Թարապիոյ նամ ամայլներէն։ Ժամը 7.25ին չոգենաւը կանգ առաւ Պէշիքթաշ Տերէի նաւամատոյցին առջեւ, ուր կը սպասէին ամէն տեսակ եւ հասակէ խուռն բազմութիւն մը, որոնք շարուած էին քարափին երկայնութեամբ։

Պէշիքթաշ Տերէի Հայ-Հաւատացեալներու Ս. Պօղոս եւ Յակոբեան նաւամատոյցին չատ հեռաւոր չէ։ Դրան առջեւ բարձրագոյն, սամիկոն-զիներներ եւ թաղապետներ չսպասեցին ի՛սպասէին։ Նոյնպէս Ազարեան ընտանեաց կողմէ ներկայացուցիչներ որոնք ծանօթ անձնաւորութիւններ ներս ի՛տանէին, որովհետեւ այնպէս բազմութիւնը կարելի չէր այդ փոքրիկ եկեղեցիին մէջ պարփակել։

Մեռելատան ծանրագին դագաղը դրուած էր չգիր մահճակի մը վրայ, յրկազարդուած բազմաթիւ կերպարներէ։ Եկեղեցին ամբ ղի սենեակ ծածկուած էր ինչպէս դագ եւ սենեակ ու մերսուն վրայ ի՛երեւոյթ Գ. Ա. տիկնանանցը։ Ուրուն չուրջը կերուած էին ազգանունի եւ մահը խորհրդանշող մանդալի եւ հնձանի պատկերներ։ Եկեղեցւոյ վերնամասը կը գտնուէին հանգուցեալի ալ եւ ազգիկները եւ մինչ պարագաները, իսկ երեսս դասերուն առջեւը երկու կողմ Բարձրագոյն Հոգեւոր Ժողովի անդամներ։ Ամենայն հանդիսաւորութեամբ Գ. Ամենայնի Հայրապետի Տեղապահ Գարեգին Եպիսկոպոս Տիրացուն։ Ասոնց ետեւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչեան վարժարանի աշակերտները՝ ասոնցմէ Տէրէի Թարգեան Անան Լիմ. ինչպէս նաեւ Գարեգին Մեսրոպեան, Գեորգ Վ. Բալիկեան, Սիրգան Սարգսեան, Վարդան Հոյունի, Ռուբէն Էքմէկեան, Անան Մեսրոպեան, Գասպար Հասան Շամանեան, Գասպար Հասան. Վարդան Մելքոնեան, Հարեն Կէնմասեան, Թովմաս Կեսպիկեան, Մաղարեան Յակոբ Վ. Ներսը եւ ուրիշ բազմաթիւ վարդապետներ։ Մեռելատան արտաքուստ ալ եղ նամակաւ։ Յուսաց արքեպիսկոպոսութեանց, Կ.-Պոլսոյ թաղերը թափոր դասելով դագաղին շուրջը, ուղեկցեալ Լուսաւորչի։

Եկեղեցւոյ մէջ բոլոր ներկայները իրենց ցաւակցութիւնը յայտնելէն հանգուցեալին եղբօրը, այդպէս եւ փոքրիկ եւ ընտանեկան միւս պարագաներ։ Ապա դագաղը դրուեցաւ քառաձիգ չգիրի մեռելատանի մէջ։ յուղարկաւորներն երեն յաստ վերջին լոյս դագաղը ընելու համար հանգուցեալին, բազմաթիւ լուսանկարներ եւ կատարուեցաւ դագաղին որ ուղղուեցաւ Պէշիքթաշի Հայ-Հաւատացեալներու գերեզմանոցը, ուր հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ թաղման կարգը Նախագահութեամբ Պէշիքթաշի մեծ վերջադրեալ Մերսիսեան Յովհաննէս Վ.։ Ներկայ էին նաեւ հանգուցեալին եղբայրը Ժողովի անդամներ, Ազարեան, արդիական եւ մաս ազգականներ։ Ամենայն հանդիսաւորութեամբ Գ. Ամենայնի Հայրապետի Տեղապահ Գարեգին Եպիսկոպոս Տիրացուն։ Ասոնց ետեւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչեան վարժարանի աշակերտները՝ ասոնցմէ Տէրէի Թարգեան Անան Լիմ. ինչպէս նաեւ Գարեգին Մեսրոպեան, Գասպար Հասան Շամանեան, Գասպար Հասան. Վարդան Մելքոնեան, Հարեն Կէնմասեան, Թովմաս Կեսպիկեան, Մաղարեան Յակոբ Վ. Ներսը եւ ուրիշ բազմաթիւ վարդապետներ։ Մեռելատան արտաքուստ ալ եղ նամակաւ։ Յուսաց արքեպիսկոպոսութեանց, Կ.-Պոլսոյ թաղերը թափոր դասելով դագաղին շուրջը, ուղեկցեալ Լուսաւորչի։

Հանգուցեալ մեր բոլոր ներկայները իրենց ցաւակցութիւնը յայտնելէն հանգուցեալին եղբօրը, այդպէս եւ փոքրիկ եւ ընտանեկան միւս պարագաներ։ Ապա դագաղը դրեցաւ քառաձիգ չգիրի մեռելատանի մէջ։ յուղարկաւորներն երեն յաստ վերջին լոյս դագաղը ընելու համար հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ թաղման կարգը Նախագահութեամբ Պէշիքթաշի մեծ վերջադրեալ Մերսիսեան Յովհաննէս Վ.։ Ներկայ էին նաեւ հանգուցեալին եղբայրը Ժողովի անդամներ, Ազարեան, արդիական եւ մաս ազգականներ։ Ամենայն հանդիսաւորութեամբ Գ. Ամենայնի Հայրապետի Տեղապահ Գարեգին Եպիսկոպոս Տիրացուն։ Ասոնց ետեւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչեան վարժարանի աշակերտները՝ ասոնցմէ Տէրէի Թարգեան Անան Լիմ. ինչպէս նաեւ Գարեգին Մեսրոպեան, Գասպար Հասան Շամանեան, Գասպար Հասան. Վարդան Մելքոնեան, Հարեն Կէնմասեան, Թովմաս Կեսպիկեան, Մաղարեան Յակոբ Վ. Ներսը եւ ուրիշ բազմաթիւ վարդապետներ։ Մեռելատան արտաքուստ ալ եղ նամակաւ։ Յուսաց արքեպիսկոպոսութեանց, Կ.-Պոլսոյ թաղերը թափոր դասելով դագաղին շուրջը, ուղեկցեալ Լուսաւորչի։

Մեռելատան մեջ բոլոր ներկայները իրենց ցաւակցութիւնը յայտնելէն հանգուցեալին եղբօրը, այդպէս եւ փոքրիկ եւ ընտանեկան միւս պարագաներ։ Ապա դագաղը դրեցաւ քառաձիգ չգիրի մեռելատանի մէջ։ յուղարկաւորներն երեն յաստ վերջին լոյս դագաղը ընելու համար հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ թաղման կարգը Նախագահութեամբ Պէշիքթաշի մեծ վերջադրեալ Մերսիսեան Յովհաննէս Վ.։ Ներկայ էին նաեւ հանգուցեալին եղբայրը Ժողովի անդամներ, Ազարեան, արդիական եւ մաս ազգականներ։ Ամենայն հանդիսաւորութեամբ Գ. Ամենայնի Հայրապետի Տեղապահ Գարեգին Եպիսկոպոս Տիրացուն։ Ասոնց ետեւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչեան վարժարանի աշակերտները՝ ասոնցմէ Տէրէի Թարգեան Անան Լիմ. ինչպէս նաեւ Գարեգին Մեսրոպեան, Գասպար Հասան Շամանեան, Գասպար Հասան. Վարդան Մելքոնեան, Հարեն Կէնմասեան, Թովմաս Կեսպիկեան, Մաղարեան Յակոբ Վ. Ներսը եւ ուրիշ բազմաթիւ վարդապետներ։ Մեռելատան արտաքուստ ալ եղ նամակաւ։ Յուսաց արքեպիսկոպոսութեանց, Կ.-Պոլսոյ թաղերը թափոր դասելով դագաղին շուրջը, ուղեկցեալ Լուսաւորչի։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Գարշ Օրացոյց 1907 տարւոյ
Գին 1 դահեկան

Ցառաջիկայ 1907 տարւոյ Հիւանդանոցիս Գարշ Օրացոյցի հրատարակելն է խնամել եւ մաքուր ապագրութեամբ օր ուրիշ տարիներու պէս եկեղեցական տարեցոյցութեանց եւ ժամերգութեանց նկատմամբ մանրամասն տեղեկութիւններ պարունակելէ զատ եկեղեցական պաշտամանց ընդհանուր կենտրոնի լաւագոյն հրահանգով եւ խրատականով եւս ճոխացած է։

Հոգաբարձութիւնս ներկայիս կը յայտարարէ թէ մի միայն Հիւանդանոցիս տեղական տոյն օրացոյցի հշդրութիւնը հաստատուած եւ վաւերացած է Ազգ. Պատրիարքարանէ, հետեւաբար պէտք է ուշադիր գտնուիլ գնողներուն վրայ դրուած գնոյն, ուր գրուած է «Սեպհականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի 1907»։

Կը խնդրուի ամէն ազգային ունակաւոր տէր մէկմէկ հատ գնել անպատճառ տոյն գրպանի օրացոյցէն օրան համագումար հասոյթն յատկացուած է ի պէտս Ազգ. Հիւանդանոցիս։ Կը վստահուի Հիւանդանոցի գրասենեակն եւ բոլոր գրավաճառաց քով։

(Հոգաբարձութիւն)

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ 24,000,000 տրախմի
ԱՄՓՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԲԱԺԻՆԹՈՒՂԹՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՎ

Վարչական խորհուրդը կազմուած է սապես.—Պ. Է. Տրեօ՝ պատուակալ նախագահ. Պ. Ժան Բասմաջոյլու՝ նախագահ. Պ. Էքիճի Ֆրանկիասիա՝ դեր-նախագահ, իսկ Պ.Պ. Ժ. Գօրսաք, Նարցիսբուլօ, Մածաս, Է. Եմարիճու, Ա. Լամարիճուսի, Լ. Զարիճի՝ անդամ։

Կեդրոնական տեսչութիւնը կը գտնուի Աթէնք, Սոփոկլի փողոց, թիւ 6։ Մասնաճիւղեր ունի Լոնտոն, Ազեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Իզմիր, Պիրէան, Վալոս, Սալոնիկ, Բաթում, Բանիսա, Բալտաճա, Կրէտէ։

Պ. Պոլսոյ մասնաճիւղին կը կատարուին հետեւեալ գործողութիւնները.— Փոխանակութիւններ՝ հաշուեղրջոյով եւ արժէթուղթերու եւ իրեղէններու փոխարէն, դրամագրել, փոխանակագիրներ կրողաբերի համար, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական հրամանով վճարումներ ցուցնելու, թուղթոյ, նշխարանի եւ ցուցողաթի վրայ, հաշուեղրջներ, արժէթուղթերու պահպանութիւն, կարօտներու եւ արժէթուղթերու գանձում, տարբերական հրամանները գործադրում մեր հրազարակին եւ արտասահմանի վրայ, գնում եւ վաճառում պարզեւաւոր արժէթ, թուղթերու, ինչպէս նաեւ Ցունաստանի Ազգային Պանքին, Բրգսական, Բրէսի Ֆոնսիէ Էսթրասբուրգի, Վիլ ու Բարի, Վիլ ու Գրիսօլի, Բրէսի Ֆոնսիէ ու Ֆրանսի արժէթուղթերուն. կոնթրի կամ մասնակի վճարումներով։

Ամենէն տրուած դրամի տոկոսները

Ուղղակի տեսնի դրամ քաշել	3 %ի
Վեց ամսուան համար	3 ½ի
Մէկ » »	4 —
Երկու » եւ աւելի համար	5 —

6 -50 ՏՅԵՐԿԵԱՆԻՑ

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.
1906 Սեպ. 14 (Ն.Տ.)-ի սրբի սկսեալ
ԳՕՆԻԱ—ԵՐԷԵԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կախմ. 622
Ապր. Ն. Ճմր.

Կայարան		Առաւ.
Գոնիա	մկն.	12 20
Գալին խան		1 01
Զուտրա		1 45
Աւրդ Էօրէն		2 13
Մանասուան		2 42
	ժմ.	3 13
Գարման	մկն.	3 28
Սիարօվա		3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 44
Ալտա		5 20
»	ժմ.	5 45
Երէլի	մկն.	6 05
Պուլգուրլու	ժմ.	Ի-ի. 6 20

ԴԱՐՁ Կախմ. 621
Ապ. Ն. Ճմր

Կայարան		Իրիկ.
Պուլգուրլու	մկն.	6 35
	ժմ.	6 53
Երէլի	մկն.	8 50
Ալտա		9 17
Այրանճը-Տէրպէնտ		10 01
Սիարօվա		10 43
	ժմ.	11 07
Գարման	մկն.	11 22
Մանասուան		11 55
Աւրդ Էօրէն		12 24
Զուտրա		1 —
Գալին խան		1 36
Գոնիա ժմ.	Իրիկ.	2 05

16 50

CIE RUSSE

Navigation à Vapeur et du Commerce
ԳՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Սեպտեմբեր

Գ. 29 14 Սեպաստոպոլ ժամը 10ին առաւօտ. Տարսանել, Միտիլիւ, Իզմիր, Պիրէ, Թարագլուս-Եմա, Գէրլուն, Սամսուն, Բաթ-Սայիտ, Ազեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Գ. 3 13 Օտէսա ժամը 10ին առաւօտ
Երե 2/15 Մէրսէյլիս, Իզմիր, Պիրէ, Ազեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտ։
14 Օտէսա ժամը 2ին իրիկուն։ 17 - 50

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԱՎ. ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սեպտեմբեր 20 բուսակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան գլխաւոր գրասենեակը, Գալաթիա, Նուզլը խան, Հէշարէն փողոց, թիւ 14 Գօրերթիվ վճարուած դիմոց, եամ հետեւեալ հասցէներուն.

Գալիա, մասնաճիւղ Օսմ. կայս. Պանքայի, Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Գալիա. Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պանկէ Գաբաս, Քրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Գալիա, Մ. Մ. Ի. Սուսաք եւ Ռօսիդի, Եէնի իլ Իալամ խան, Պանկէ գաբաս թիւ 10։
Գալիա, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէյնէճիլեր փողոց։
Գալիա, Գ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պանկէ Գաբաս, Իզմիր փողոց։
Գալիա, Իսհան պէյ, Իզզէթ փաշա խան։
Գաբաղդիւղ, Լիհամել եֆ., չուխուրի հրապարակ։
Գաբաղդիւղ, Մ. Ա. Անդէրսէն, Մօտա ճառատէր։
Գաբաղդիւղ, Մ. Ա. Անդէրսէն, Մօտա ճառատէր։
Գեօյլուքերէ, Մ. Ա. Ցէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. կայս. Պանքայի, Մեծ փողոց։
Էրէնգիւղ, Թէօլիսս Եօանիսէս, Նամա. գուան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Գեօլիւ-քաբէ ճառատէր, թիւ 137.
Զալաթիա, Մ. Ա. Բիրմանց թիւ 12. Թիւնել խան։
Բէնիգ, Բ. Սօմմարիբա։
Մեծ Կղզի, Բէսալ էֆ.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անդէրսէն, կայարանի հրապարակի։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 27—50

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց ամրութեամբ մինչեւ գնահատուած են, որ ալեւորիկ ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու գլուխարարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վճառատուներու մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Գօն Մարչէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սերայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եանա։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Գալիա) 1. Սալթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սալթան Գալաղիա, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Զարլը պալը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորագիւտութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարդիս պէյ Ցիւղ օղլի ատանը։ 16 37—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՌ
Ընդարձակ հալի Կ. Պոլսոյ եւ Օսկիւպի

Անուանք	Թուն.	Անուանք	Թուն.	Անուանք	Թուն.	Անուանք	Թուն.	Անուանք	Թուն.
Գլուտեն	1069	Ֆնոս	4311	Հիսարլը	1581	Մարգէլը	3709	Սառֆա	1114
Գէրբի	3607	Տաքեն.	987	Հինեան	3730	Միքսաս	3557	Ֆիքես	1735
Գնէլը	1541	Ֆուրբ	1283	Հորոնիս	3600	Միլ	1057	Միլվիս	119
Էրիսարբ	2277	Ցարբ	1713	Հուտեր	595	Մանգէտէլը	1735	Սրէբ	1203
Սասանիս	1523	Ցինամոն	504	Խալ	3354	Մուրիլը	3419	Քասաս	1337
Ստրաթիս	1364	Իոդ	1464	Խոսոֆ	5540	Նէբ	1033	Թ. Ուիլսոն	1547
Ցիֆիս	4481	Իսաբարս	1520	Ձուն	1080	Օնիս	4100	Բարիս	3327
Կէլբ	1371	Իսաբ	1341	Փէրս	1053	Ինիարիս	4036	Բալէաս	1470
Տոլիբան	1337	Ձնամ	954	Գոլբեն	3307	Օրլանաս	1525	Ուլարիս	747
Համէտ	1244	Թիրանա	1878	Գասիս	1700	Հաբէրսն	1687	Վասաբ	1914
Նաբ	1094	Ֆլաժիկնա	849	Լէս	1053	Թոլ	510	Վալ	1289
Ջիրաան	2739	Հրանկիսաբ	1583	Լէբրանա	2272	Բիսուսա	2329	Վիլիանսի.	2391
Միսէբ	1831	Նարիս	3080	Լիվերբա	1648	Բինարամ	1653	Եէաս	1356
Նարարաս	4735	Ցնանա	1243	Լոսէլս	3191	Բալբ	1613	Զէաս	120
Նանի	2906	Ցոզ	011	Բալիս	724	Բոմիս	1789	Թորս	
Նարս	895	Ցորան	1695	Մարբեանս	1273	Բազարիս	136	Մայան	

Ընդհանուր վճառքով հալեն հոս հատած են։
Միքսաս չոգենաւը, նաւապետ Թորբ, օգոստոս 13ին։
Տիս չոգենաւը, նաւապետ Բիլքերինկ, սեպտեմբեր 5ին։
Ընդհանուր վճառքով հալեն հոս կը ստացուին։
Այեքզս չոգենաւը, նաւապետ Ճիլ, սեպտեմբեր 20ին։
Դիմել առ Գործակալ Ֆ. Հիլլ ԷՆՐԻՔՍՕՆ
Թիւ 22—24. Գալաթիա Մէլլէթ խան, Զալաթիա 10 16 50

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբարդ եւ ապրանք փոխադրող
ոգեկնաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սկդի	Նայագարիս
Միգնա	Էմիլսիս
Բարսիս	Գուգիրիս
Թիլպր	Մօսրիս
Նարաբօ	Ֆայիլի
Նավարին	Տարս
	Թիպս

Ռամսկս չոգենաւը վերադառնալով Սեւ Ծովէն, սեպտ. 24ին գալով է Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Առաջին կարգի չոգենաւերը լաւ հանգրաստուած են, նաւուն մէկեղեր ընդարձակ սենեակներ ունին, եւ էլեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին համբարձներու համար առանձին ունին։

Երկրորդ կարգի չոգենաւերն ալ տարմանական թանով համբարձներ կ'ունեն բայց առանձին չունին։ սպրդիկ

Կ. Պոլսէ Լիվերբուլ Ա. կարգի դին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վճառատէրերէն որ փոխադրութեանց համ Զալաթիոյ մաքսատունէն համար՝ իրենց հրահանգները ասի լոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւատերերը տանելու համար ապրանքներ է՝ գնելու։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ Է. ԸՆԿ.
Գործակալ
Ուիթալ խան, Պանկէ գաբաս, Գալաթա
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ ԸՆԿ.
32 —50 31 Ճէյմս Սգրիգ. Լիվերբուլ

ՀՈՒՆԳԱՐԻՏ CUNARD
ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամենամեծ երկաթ ոգեկնաւեր կը բանեցնէ
Լիվերբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թուն	Անուանք	Թուն
Լուսիտանիա	13900	Էթրուսիա	650
Մաուրետանիա	18900	Քամպանիա	6541
Լուսիտանիա	12950	Էլբա	3229
Լուսիտանիա	12950	Բալտիկ	3948
Մալիճանիա	8845	Թիւրիա	2936
Ալամանիա	8138	Ֆիրենզա	2931
Լիվերբուլ	8120	Համբուրգ	2658
Մէրսէյա	7892	Էլբրուս	2181
Ալամանիա	7369	Էլբա	1690

Սարակոսա, նաւապետ Մարքէզի, հատաւ։
Շերպուրգ. նաւապետ Մարիսոն, հատաւ Լիվերբուլէն եւ սեպտ. 29ին ճամբայ պիտի ելլէ։
Դիմել առ ՎԱԼԹԵՐ ՍԻՍԿԻՆ Է. ԸՆԿ,
Մէլամանէթի խան, թիւ 6, 7, 8, Զալաթիա, Բարս Մուսթաֆա փողոց
25—50

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախմբերու 1906 սեպտեմբեր 14 (Ն. Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կախ. Թ.44 խառն Առաւ. Ժ.Վ.	Թ.46 խառն Իրկն. Ժ.Վ.	Կայարան		ԴԱՐՁ Կախ. Թ.41 խառն Առաւ. Ժ.Վ.	Թ.43 խառն Իրկն. Ժ.Վ.
12 5	7 5	մկն. Քարաքէօյ կամուրջ	ժմ.	3 52	12 23
12 55	8 05	ժմ.	մկն.	3 32	12 3
1 25	8 15	մկն. Հայտար Փաշա	ժմ.	3 22	11 30
2 37	9 29	ժմ.	մկն.	2 13	10 14
2 45	9 40	մկն. Բէնտիք	ժմ.	2 —	9 52
3 6	10 0	» Թուզլա	մկն.	1 40	9 30
3 28	10 24	» Կէյպզէ	»	1 18	9 9
3 50	10 48	» Տիլ Իսքէլէսի	»	12 48	8 35
4 —	10 58	» Թավշանճիլ	»	12 34	8 24
4 16	11 17	» Հէրէքէ	»	12 23	8 12
4 37	11 39	» Նարքմէա	»	11 56	7 43
4 49	11 51	» Թիւրքիւն Զէֆքիւլ	»	11 44	7 30
4 59	12 02	» Տէրինճէ	»	11 33	7 19
5 13	12 18	ժմ. Իզմիտ	մկն.	11 15	7 3
5 38	— —	մկն.	ժմ.	— —	6 38
6 11		» Գէօյիւք-Տէրմէնտէրէ	մկն.		6 2
6 35		» Սապանճա	»		5 32
6 59		» Համիտիէ	»		5 14
7 42		» Կէյվէ	»		4 18
8 04		» Ադ-Հիսար	»		3 52
8 33		» Մէքէճէ	»		3 23
8 57		» Լէֆքէ	»		2 49
9 32		» Վէզիր-Հան	»		2 11
10 12		ժմ. Գիւլճէիք	մկն		1 30
10 24		մկն.	ժմ		1 20
11 32		» Քարաքէօյ	մկն.		12 30
12 13		» Գօզթիւբ	»		11 54
12 29		» Իսն Էօնիւ	»		11 17
2 07		» Զուլքուր Հիսար	»		10 44
		ժմ. Էսկի Շէհիր	մկն.		10 5
Իրկն.					Առաւ.

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առաւ. Ժ.Վ.	Կայարան		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն. Ժ.Վ.
12 —	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմ.	3 —
12 42	» Կէօքէմ Գրաբա	մկն.	2 20
1 39	» Սարգանճ Բունար	»	1 38
2 33	» Ալասեանա	»	12 42
3 15	» Զէքիրլեր	»	11 53
4 10	» Ֆէյեր	»	11 5
4 33	» Իշմանիլէ	»	10 20
5 3	» Համամ	»	9 53
5 14	» Կոզլիկէօլ Համամ	»	9 44
6 01	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9 13
6 41	» Գէօյիւց Զօղանլար	»	8 20
7 36	» Ջոյ	»	7 33
8 21	» Խոնգլու	»	6 40
8 45	» Եասրիան	»	6 15
9 16	» Ադ Հէկիր	»	5 53
9 48	» Ադարի գէօյ	»	5 13
10 30	» Զամանճա գէօյ	»	4 35
11 8	» Խէրէն	»	4 3
11 55	» Սաքն-Խանը	»	3 9
12 50	Էրբայ-Ինի	»	2 27
1 22	» Մէյատան	»	1 47
2 22	» Բուլնար-Գարա	»	12 42
3 03	ժմ. Գոնիա	մկն.	12 —
Իրկն.			Առաւ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԵՆԻՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առաւ. Ժ.Վ.	Կայարան		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն. Ժ.Վ.
1 —	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմ.	11 —
1 44	» Ադ Գուլնար	մկն.	10 18
2 24	» Ալբիւ Գէօյ	»	9 46
3 4	» Գէյլիք Ակսար	»	8 58
4 9	» Սարիքէօյ	»	8 1
4 58	» Գիչեր	»	7 4
5 35	» Սարիլեր	»	6 27
6 9	» Գէյլիք Գէօփրու	»	6 —
7 2	» Բօյաբիլ	»	5 16
8 21	» Մալի Գէօյ	»	3 49
9 15	» Մէնէմէն Գէօյ	»	2 47
10 —	ժմ. Էնէիւրիւ	մկն.	2 —
Իրկն.			Առաւ.

ԱԼԱՇԷՀԻՐ ԳԻԾՕԳԱՀԵՍ

ԵՐԹ Կառախմբ. Թ. 322 խառն Առաւ. Ժ.Վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. Ժ.Վ.	Կայարան		ԴԱՐՁ Կառախմբ. Թ. 321 խառն Առաւ. Ժ.Վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. Ժ.Վ.
2 35	12 45	մկն. Ալաշեհիր	ժմ.	2 —	12 5
2 55	1 5	ժմ. Գէօքճահիսար	մկն.	1 40	11 45

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախմբ. Թ. 426 խառն Իրկն. Ժ.Վ.	Կայարան		ԴԱՐՁ Կառախմբ. Թ. 425 խառն Առաւ. Ժ.Վ.
5 34	7 15	մկն. Համիտիէ	ժմ.	5 3
5 52	7 33	մկն. Համիտիէ	ժմ.	4 45

Գրասենեակ՝ ՀԱՐԵՎ ԵՍԻՄԻՍԵԱՆ